

Rīgā, 30.05.2018.

Nr. LTC-K-18-4268

**Sabiedrisko pakalpojumu
regulēšanas komisijai**

Ūnijas iela 45
Rīgā, LV-1039

Par tirgu analīzes ziņojumu

Esam iepazinušies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (Regulators) publicēto konsultāciju dokumentu "Par vairumtirdzniecības līmeņa vietējas piekļuves fiksētā vietā un plašpatēriņa produktu vairumtirdzniecības līmeņa centralizētas piekļuves fiksētā vietā tirgu analīzi" (turpmāk – Ziņojums). Vēlamies izteikt sekojošus komentārus un iebildumus par šo tirgus analīzes Ziņojumu un īpašajām saistībām.

Tirgus 3a definējumā Regulators nav iekļāvis piekļuvi kabeļu kanalizācijai (skat. Ziņojuma 31.lpp. un 75.lpp.): "Tirgus 3a ietver atsaistītu piekļuvi abonentlīnijai, kas ir piekļuves pakalpojums vairumtirdzniecībā, kuru citiem komersantiem nodrošina operators.", "Vairumtirdzniecības līmenī tirgū 3a tiek iekļauta atsaistīta piekļuve (tai skaitā kopīga piekļuve) metāliskām abonentlīnijām un abonentapakšlīnijām (xDSL), optisko tīklu (FTTx) atsaistīšana, t.i. abonentlīniju, abonentapakšlīniju un gala posmu (atkarībā no konkrētās piekļuves tīkla arhitektūras) un VULA."

Regulators Ziņojuma 31. un 34.lpp. turklāt definē, ka piekļuve vairumtirdzniecības fiziskā tīkla infrastruktūrai - piekļuve kabeļu kanalizācijai un stabiem ir tirgus 3a papildpakalpojums/palīgprodukts.

Nemot vērā minēto (piekļuve kabeļu kanalizācijai nav iekļauta tirgū 3a), aicinām Regulatoru noteikt SIA "Lattelecom" īpašās piekļuves saistības kabeļu kanalizācijai un stabiem tikai kā palīgsaistības tirgū 3a – piekļuve šai fiziskai tīkla infrastruktūrai ir nodrošināma tikai kā palīgprodukts sekojošos gadījumos: 1) kad nav iespējams nodrošināt atsaistītu piekļuvi abonentlīnijai vai VULA; 2) atvilces risinājumam atsaistītas piekļuves gadījumā.

Regulators Ziņojumā apgalvo, ka NGA tīklu izvēršana ir atvieglota pie nosacījuma, ja visiem komersantiem ir piemērota saistība nodrošināt piekļuvi inženiertehniskai infrastruktūrai.

Ziņojumā konstatēts, ka Elektronisko sakaru likums (19.panta pirmās daļas 23.punkts) nosaka simetriskas piekļuves saistības visiem komersantiem, kas nodrošina kabeļu kanalizāciju - visiem elektronisko sakaru komersantiem, kuri nodrošina kabeļu kanalizāciju, ir ar likumu piemērota saistība nodrošināt piekļuvi kanalizācijai par izmaksām tuvinātu tarifu.

Tātad ir secināms, ka Elektronisko sakaru likums, nosakot simetriskas piekļuves saistības, jau nodrošina komersantiem atvieglotu NGA tīklu izvēršanu un nav nepieciešama vēl īpašu saistību piemērošana kādam vienam komersantam (būtiskas ietekmes komersantam) attiecībā uz piekļuvi kabeļu kanalizācijai. Aicinām Regulatoru atcelt SIA "Lattelecom" īpašās saistības attiecībā uz piekļuvi kabeļu kanalizācijai, jo piekļuvi SIA

SANĒMTS
Sabiedrisko pakalpojumu
regulēšanas komisijā

31.05.2018
Nr. _____

6780

"Lattelecom" kabeļu kanalizācijai nodrošina Elektronisko sakaru likuma 19.panta pirmās daļas 23.punkts.

Nevaram piekrist Ziņojumā paustajam Regulatora uzskatam, ka mobilā platjoslas piekļuve mazumtirdzniecības līmenī nav jāiekļauj. SIA "Lattelecom" uzskats ir tieši pretējs - mobilā platjoslas piekļuve mazumtirdzniecības līmenī ir jāiekļauj, citādi konkurences novērtējums ir deformēts un nepilnīgs.

Mobilā 4G platjoslas piekļuve mazumtirdzniecības līmenī ir jāiekļauj, jo:

- mobilā tīkla 4G un fiksētā platjoslas piekļuve ir aizvietošanas no galalietotāju viedokļa, jo no galalietotāja viedokļa tehnoloģija, ar kuru realizēts pakalpojums, nav būtiska. Abi piekļuves veidi nodrošina aizvietojamu funkcionalitāti, jo galvenie pakalpojuma parametri (lejuplādes un augšuplādes ātrums) ir salīdzināmi un tādejādi galalietotājam tiek sniegta izvēles iespēja;
- vājākiem 4G kvalitātes parametriem (latentums, trīce), salīdzinājumā ar fiksētā tīkla pieslēgumu, nav praktiskas nozīmes, jo vidusmēra patērētājs to ietekmi nekādi neizjutīs. Aizstājāmību pierāda tas, ka mobilo tīklu operatoriem ir īpaši interneta pieslēguma piedāvājumi fiksētam mājas internetam (<https://www.tele2.lv/interneta-pieslegums/wifi/>, <https://www.lmt.lv/lv/internets-majai>, <https://www.bite.lv/lv/internets/majas-internets>) un arī reklāmās mobilo mājas internetu pozicionē kā līdzvērtīgu optiskajam internetam;
- nevaram piekrist, ka mobilai platjoslai būtu augstāki tarifi – tie (15,97; 15,98; 16,88 EUR/mēn.) ir vienā līmenī ar SIA "Lattelecom" virzošā interneta pakalpojuma tarifu (17,50 EUR/mēn.). Tas norāda, ka no tarifu viedokļa mobilā platjosla pilnā mērā var aizstāt fiksēto platjoslu;
- SIA "Tele2" un SIA "RAIT GROUP" 2016.-2017.gadā veica pētījumu, kas liecina, ka Regulatora minētie mobilās platjoslas trūkumi ir maznozīmīgi vidusmēra patērētājam un 4G platjosla bez problēmām pilnībā aizvieto fiksēto platjoslu ar mobilo operatoru piedāvāto platjoslu 4G. Pētījumā secināts: 1) 2017.gada nogalē jau 23% kā pamata pieslēgumu ir izvēlējušies tieši mobilo mājas internetu; 2) mobilā mājas interneta lietotāji ir tik pat apmierināti ar interneta kvalitāti kā, piemēram, optiskā interneta lietotāji. Pētījuma rezultāti pieejami: <http://www.nozare.lv/nozares/it/item/A9048D02-97EB-49C9-8AAF-A263EC99B416/> vai <https://www.tele2.lv/tele2/tele2-jaunumi/jaunums/petijums-aizvien-vairak-iedzivotaju-dod/>.

Tā kā mobilā platjosla nepamatoti nav iekļauta mazumtirdzniecības tirgū, tad nav uzskatāma par korektu ne tirgus analīze, ne izdarītie secinājumi par SIA "Lattelecom" dominējošo stāvokli un nepieciešamību saglabāt/paplašināt īpašās saistības.

Pat ja mobilā tīkla 4G platjoslas piekļuve mazumtirdzniecības līmenī netiek iekļauta, tad noteikti ir jāņem vērā tās būtiskā netiešā ietekme uz konkurenci platjoslas interneta piekļuves tirgū. Uzskatām, ka mobilās 4G platjoslas ietekme uz fiksētās platjoslas tirgu ir tik spēcīga, ka ne SIA "Lattelecom", ne kāds cits fiksētais operators nespētu izmantot tirgus varu, nerēķinoties ar 4G platjoslas pakalpojumu piedāvājumiem. Regulators minēto Ziņojumā nav ņēmis vērā.

Ziņojumā nav objektīvi noteiktas SIA "Lattelecom" tirgus daļas. Lai gan komersanti platjoslas pieslēgumu informāciju iesniedz katrus sešus mēnešus, Regulators SIA "Lattelecom" tirgus daļas noteicis pēc 2015.gada datiem, kas ir novecojuši un neraksturo faktisko situāciju tirgū šobrīd. Arī dalījumā Rīga/ārpus Rīgas Regulatoram bija pieejami dati par 2016.gadu.

2016./2017.gadā SIA "Lattelecom" veica būtiskas izmaiņas pakalpojumu piedāvājumos un tā rezultātā ir mazinājies platjoslas abonētu skaits un faktiskās tirgus daļas vairs neatbilst Ziņojumā konstatētajam.

Ziņojuma 12.1. nodaļā 94.lpp. Regulators ierosina noteikt pienākumu brīdināt visus tirgus 3a pakalpojumu saņēmējus par Vectoring ieviešanu. Iebilstam šādai saistībai, jo nav nepieciešams brīdināt tos komersantus, kas izmanto tikai VULA. Brīdināt nepieciešams tikai komersantus, kas izmanto metālisko līniju fiziskās atsaistīšanas pakalpojumus.

Ziņojuma 12.2. nodaļā 95.,96.lpp. Regulators apgalvo, ka cita komersanta kabeļa ierīkošana kabeļu kanalizācijā un/vai stabos ir piekļuves sastāvdaļa un plāno noteikt SIA "Lattelecom" pienākumu nodrošināt cita komersanta kabeļa projektēšanu un ierīkošanu kabeļu kanalizācijā/stabos. Kategoriski iebilstam šādai patvaļīgai interpretācijai, jo piekļuve ir definēta Elektronisko sakaru likumā un tā neietver tīkla ierīkošanu un būvniecību. Turklāt, tīkla ierīkošana/būvniecība ir neregulējams pakalpojums (nav regulējamo sabiedrisko pakalpojumu sarakstā), kas nav Regulatora kompetencē un Regulators nav tiesīgs noteikt jebkādas pienākumus attiecībā uz cita komersanta tīkla ierīkošanu/būvniecību. Arī Elektronisko sakaru likuma 40.un 44.pants neparedz šāda veida saistību noteikšanu.

Ar piekļuvi saistīta pakalpojuma nodrošināšanas pienākumu var noteikt tikai tādiem piekļuves papildpakalpojumiem, ko spēj veikt tikai būtiskas ietekmes komersants un kuru nevar veikt pats pieteicējs vai trešā puse. Komersanta kabeļa projektēšanu un ierīkošanu būtiskas ietekmes komersanta kabeļu kanalizācijā/stabos var veikt gan pats komersants, gan komersanta izvēlēta jebkura trešā puse (piem. SIA "Sakaru būve"). Tāpēc nekādu saistību noteikšana SIA "Lattelecom" attiecībā uz cita komersanta tīkla ierīkošanu/būvniecību nav pieļaujama.

Saskaņā ar ES direktīvu 2002/19/EK nav pieļaujama komersantam tādu saistību noteikšana, kuras tas nespēj nodrošināt. SIA "Lattelecom" nav attiecīgo kompetenču un aprīkojuma un SIA "Lattelecom" sen neveic kabeļu ierīkošanu, tāpēc šādas saistības noteikšana ir pretiesiska un bezjēdzīga.

Regulatora pieņēmums, ka augstāk minētās saistības piemērošanas gadījumā nebūs nepieciešama tīkla ierīkošanas projekta izskatīšana un akceptēšana būvvaldē, ir maldīgs, jo ierīkots tiks kabelis, kura īpašnieks nav attiecīgās kanalizācijas vai stabu īpašnieks un ierīkošanu jebkurā gadījumā veiks kāda trešā puse, jo SIA "Lattelecom" pats šādas darbības neveic un nespēj veikt.

Nemot vērā minēto, aicinām Regulatoru:

- attiecīgo Ziņojuma nodaļu labot, izslēdzot teksta daļas, kas paredz noteikt SIA "Lattelecom" pienākumu veikt cita komersanta kabeļa projektēšanu un ierīkošanu;
- nepiemērot SIA "Lattelecom" saistības attiecībā uz cita komersanta tīkla projektēšanu un ierīkošanu/būvniecību.

Ziņojuma 12.4. nodaļā 106.lpp. Regulators plāno noteikt tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības attiecībā uz cita komersanta kabeļa projektēšanu un ierīkošanu. Kategoriski iebilstam šādām pretiesiskām saistībām, jo piekļuve neietver komersanta tīkla ierīkošanu un būvniecību un nekādu saistību noteikšana SIA "Lattelecom" attiecībā uz cita komersanta tīkla ierīkošanu/būvniecību nav pieļaujama (skat. komentāru iepriekš). Turklāt, tīkla ierīkošana/būvniecība ir neregulējams pakalpojums (nav regulējamo sabiedrisko pakalpojumu sarakstā), kas nav Regulatora kompetencē un Regulators nav tiesīgs noteikt jebkādu tarifu regulējumu attiecībā uz cita komersanta tīkla ierīkošanu/būvniecību.

Nemot vērā minēto, aicinām Regulatoru:

- attiecīgo Ziņojuma nodaļu labot, izslēdzot teksta daļas, kas paredz noteikt SIA "Lattelecom" tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības attiecībā uz cita komersanta kabeļa projektēšanu un ierīkošanu veikt cita komersanta kabeļa projektēšanu un ierīkošanu;
- nepiemērot SIA "Lattelecom" tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības attiecībā uz cita komersanta kabeļa projektēšanu un ierīkošanu.

Regulators Ziņojuma 108. un 131.lpp. plāno noteikt saistību nodrošināt, ka tirgus 3a un 3b pakalpojumu tarifi neveido nepietiekamu cenu starpību saskaņā ar Regulatora pietiekamas pakalpojumu cenu starpības aprēķināšanas metodiku. Iebilstam šādai saistībai,

jo vairākkārt esam rakstījuši par šo minēto metodiku, ka tā ir nekorekta un neatbilstoša ES regulējumam un saistība ievērot metodiku nav pieņemama.

Lūdzam Ziņojumā iekļaut Eiropas Savienības regulējumam atbilstošu saistību un noteikt SIA "Lattelecom" tarifu regulēšanas saistību sekojoši: "Nodrošināt, ka tirgus 3a pakalpojumu tarifi neveido nepietiekamu cenu starpību, veicot Eiropas Komisijas lēmumam 2013/466/ES atbilstošu ekonomiskās pārņemamības pārbaudi."

Pie apstākļiem, kad mobilā 4G platjoslas piekļuve mazumtirdzniecības līmenī netiek iekļauta tirgū, Regulatora veikto tirgu analīzi nevaram uzskatīt par objektīvu un pietiekamu pamatojumu īpašo saistību saglabāšanai un papildināšanai.

Kategoriski arī iebilstam regulējumam neatbilstošu īpašo saistību (cita komersanta tīkla ierīkošana) piemērošanai uzņēmumam un aicinām Regulatoru pārvērtēt konkurences situāciju analizējamajos tirgos un, ja nepieciešams, sarunu un saskaņošanas gaitā ar SIA "Lattelecom" izlemt par atbilstošu un pamatotu regulēšanas normu piemērošanu un esošo normu grozīšanu.

Ar cieņu,

Regulēšanas un uzņēmuma darbības
atbalsta nodaļas vadītāja

Ieva Smirnova

Kalnietis, 67055720